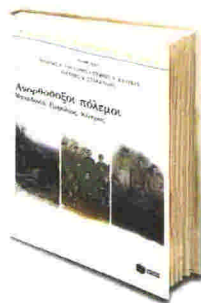

ΙΣΤΟΡΙΑ

Συγκρίνοντας τρία «αντάρτικα»

Σπύρος Κακουρκώτης

Β. Γούναρης -
Στ. Καλύβας -
Ι. Στεφανίδης (επ.)
**Ανορθόδοξοι πόλεμοι
Μακεδονία, Εμφύλιος,
Κύπρος**

Πατάκης, 2010
σελ. 472, € 29,15

Καπό ενός «ανορθόδοξου» (για τα ελληνικά ακαδημαϊκά ήθη, βεβαίως) συνεδρίου που διεξήχθη πριν από τέσσερα χρόνια αποτελεί ο ανά χείρας συλλογικός τόμος, που εντάσσεται στη σειρά Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία των εκδόσεων Πατάκη, την οποία διευθύνει ο Ευάνθης Χατζηβασιλείου. Διοργανωμένο από δύο κορυφαία πανεπιστήμια, το Yale και το London School of Economics, έθεσε στο επίκεντρο του προβληματισμού των ερευνητών που συμμετείχαν το δίπολο «Πόλεμος και ταυτότητες». Πιο συγκεκριμένα, πρότεινε τη σύγκριση τριών ανορθόδοξων πολέμων που σημάδεψαν τον νεοελληνικό 20ό αιώνα: του Μακεδονικού Αγώνα, των εμφυλίων συγκρούσεων της δεκαετίας του 1940 και του ανταποικιακού αγώνα της ΕΟΚΑ στην Κύπρο.

Το αποτέλεσμα της πρωτότυπης αυτής συγκριτικής προσέγγισης μπορεί να βρει ο αναγνώστης στις σελίδες του παρόντος έργου, όπου παρουσιάζονται οι συμβολές των μελετητών και τα ερωτήματα τα οποία αναδύθηκαν μέσα από τον επιστημονικό διάλογο. Ερωτήματα που σχετίζονται με την επιλογή του ανορθόδοξου πολέμου και την ερμηνεία της συχνότητας με την οποία εμφανίζεται στην ελληνική ιστορία, την εμφύλια διάσταση που τον συνοδεύει κ.ά.

Ειδικότερα, στο συλλογικό αυτό τόμο προτάσσονται τα άρθρα των Ευ. Χα-

τζηβασιλείου, Ι. Στεφανίδη και Κ. Darden, με τα οποία επιχειρείται να τεθεί ένα συγκριτικό πλαίσιο για τη διαπραγμάτευση των θεμάτων. Στη συνέχεια, καταθέτουν τις συμβολές τους για τη μελέτη του Μακεδονικού αγώνα οι Β. Γούναρης, Α. Χοτζίδης, Ι. Μιχαηλίδης, Π. Καραμπάτη, V. Aarbakke, Κ. Κατσάνος, Β. Βλασιδής, Ι. Μάνος, ενώ για την δεκαετία του 1940 γράφουν οι Στ. Καλύβας, Στ. Δορδανάς, Γ. Ιατρίδης, Τ. Βερβενιώτη, Ν. Μαραντζίδης και Κ. Μπόττσιου. Την κυπριακή εμπειρία μελετούν στις δικές τους συμβολές οι Β. Καραγιάννη, Π. Παπαπολυβίου, D. Branch, D. Markides, Σ. Ριζάς, και Γ. Καζαμίας.

Ποια είναι τα συμπεράσματα; Σύμφωνα με τον Στ. Καλύβα, και οι τρεις αποτελούσαν έκφραση πολιτικής αδυναμίας, παρήγαγαν βίαιες διαιρέσεις στο εσωτερικό του έθνους ή του λαού στο όνομα του οποίου κηρύχθηκαν, οι πολιτισμικές ή πολιτικές ταυτότητες που υποτίθεται πως αποτελούσαν τις προϋποθέσεις τους προέκυψαν συχνά μέσα απ' τις συγκρούσεις και, τέλος, κανένας τους δεν οδήγησε στην επιτυχία των πολιτικών στόχων που έθεσαν αρχικά οι υποστηρικτές τους.

Συμπεράσματα ερεθιστικά, ανατρεπτικά ποικίλων μυθολογιών («εθνικών» ή «λαϊκών») που, κυρίως, προκύπτουν μέσα από γόνιμες και πρωτότυπες επιστημονικές διεργασίες. ▣